

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 47)

„Gazeta” iese în ziua de duminică.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la ad. colecători.
APRECIEREA PENTRU BRĂSOV
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30: eșagiț L: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu două la casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 6 cr. v. a. sôu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia,
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile neînscrise nu se primesc. — Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele Birouri de anșuriri: în Viena: M. Dittus, Linnérich, Babik, Rudolf Moser, A. Oppoldt, Nachfolger; Anton Oppoldt, J. Dumscher, în Budapesta: A. F. Goldberger, Kokosch Bernat; în București: Agency Banca, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karovitz & Liepmann.
Prețul inserțiilor: o seriă normală pe o coloană 6 ar. și 100. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. sau 30 bani.

Nr. 259.—Anul LIX.

Brașov, Duminică 24 Noemvre (6 Decemvre)

1896.

Subvențiunea de stat

pentru învățătorii dela școlile populare.

În urmarea executării artic. de lege XXVI. din 1893, — care tratează despre întregirea salariului învățătorilor dela școlile populare până la suma de 300 fl., respective la 400 fl., — după arătarea făcută de țiarul „Fővárosi Lapok” au fost ajutați (până la finea lunii Novembre, a. c.) 1703 învățători poporali cu 305,053 fl. v. a. și anume:

384 învățători romano-catolici au primit 60,223 fl., apoi 429 învățători greco-catolici (cea mai mare parte ruteni din diecezele de Eperies și Muncaci, precum se arată mai la vale) au primit 84,430 fl.

116 învățători luterani (din Ungaria slovac și nemți) au primit 18,757 fl.

460 învățători reformați (calvini unguri din Ungaria și Transilvania au primit 86,754 fl.

2 (și doi!) învățători greco-orientali sârbi au luat 113 fl.

13 (și trei-spre-dece) învățători greco-orientali români au luat 2071 fl.

37 învățători unitari (unguri) 9543 fl.

15 învățători jidani 2254 fl.

247 învățători comunal 40.875 fl.

Deci îmbunătățirea salariului din partea statului face 179 fl. de fiă-care învățător, socotindu-se „calculo medio”.

„Aceste cifre arată câtă importanță are legea, — la înocput desprețuită, — despre subvențiunea de stat a învățătorilor, aplicată în practică”.

„Din acest conspect se vede mai departe, că susținătorii școlilor greco-orientale (românesci și sârbesci) numai într-o măsură foarte neînsemnată au recurs la ajutorul de stat, ceea-ce firesce numai sârmanii învățători vor avé se espieză (sutere). Mai departe autoritatea bisericescă a luteranilor ardeleni (săsésca) nu a cerut subvențiune dela stat pentru învățătorii săi”.

„Învățătorii greco-catolici subvenționați ai dieceselor de Eperies și Muncaci sunt aproape toți ruteni, abia unul său doi români. Ordinariatele (bisericesci) române preferă ca învățătorii lor să se consume (să se pîrdă)

în lipsă, decât să recurgă la subvențiune de stat garantată și lor prin lege”.

Așa oficiosul inspirat de acolo, de unde a cules datele.

Lui și stăpânului său, pare că li-e milă — ca Țiganului de pilă — de învățătorii noștri români, dér această milă prefăcută arată invederat displăcerea și supărarea guvernului unguresc, că Românii nu vor să precupețescă pe un preț, fiă și mai mare de 179 fl. dreptul lor de a dispune asupra școlilor și a învățătorilor și preste toate: de dreptul cel mai scump de limba națională.

Ordinariatele noastre vor purta de grije, ca învățătorii noștri să nu piéră de fôme, precum dice oficiosul, apoi înșiși învățătorii noștri români preferă a suferi lipsă și neajunsuri, decât să alerge după mila statului vitreg, care cere în schimb nu numai trupul, ci și sufletul, pre când decă ar fi drept, precum s'ar conveni, ar trebui să dateze necondiționat ajutoarele necesare, pentru că din sumedenia de bani, ce 3 milioane de Români varsă în erariul statului, aceștia pot pretinde cu tot dreptul, ca din acea enormă sumă de contribuțiune să se întorcă măcar un procent pentru scopuri culturale ale Românilor, ceea ce se prevede și în legea despre egala îndreptățire (???) a naționalităților, care s'a creat cu eugetul perfid de a nu se executa.

Din cifrele arătate mai sus se vede, că Ungurii, (romano-catolicii și calvinii), flămândii națiunii suprematisătoare, beneficiază mai mult, pentru-că ei nu sunt siliți a-și sacrifica limba, precum sunt siliți Românii, Sârbi și Slovaci (de Nemții din Ungaria nu vorbim, pentru că ei înșiși se întrec în orbia lor de maghiarisare, „volenti non fit injuria”) a sacrifica molocului ce se numesce limba statului.

Dér statul nu are limbă, căci statul suntem noi, locuitorii țării toți la olaltă, cari vorbim diferite

limbe, și decă se impune limba maghiară, ca limbă a statului e o minciună, pentru-că limba maghiară este numai limbă oficială pentru înlesnirea administrațiunii în sferele mai înalte și nici decât limba statului.

După Maghiarii de ambe confesiunile, Rutenii gr. catolici alérgă mai vértos la subvențiunea statului! Acești Ruteni, fac ca și Nemții din Ungaria, se întrec în a se maghiarisa! Maghiarizeze-se! nu ne pasă. Dér fiind-că în unele părți ale țerei ei locuesc mestecați cu Românii, de aceea-și confesiune, ni-au făcut și ne fac încă multă și mare stricăciune. Așa în fostul district al Haiducilor, în districtul Sabolciului și al Sătmarului, au contribuit mult, fôrte mult la maghiarisarea colocuitorilor și coreligionarilor români.

Tot Rutenii reclamă cu insistență înființarea episcopiei gr. catolice cu limba liturgică maghiară. Tot ei, Rutenii, stăruesc a înființa în Budapesta parochiă gr. catolică cu limba liturgică maghiară. Românii însă, se feresc de ei ca de ciură.

Apostrofarea ce se face în comunicatul de mai sus, la adresa ordinarierilor românesci, de ambe confesiunile, (un fel de înfruntare!) este cea mai mare laudă ce se dă ordinarierilor românesci érá mila de bieții învățătorii noștri, este o cursă perfidă, aruncată la adresa lor. Dér nu-și vor ajunge scopul, căci ordinariatele noastre vor sta la înălțimea chiemării lor bisericesci și naționale, la care trebuie să se avénte și corpul învățătoresc, ca fii supuși credincioși bisericeii și națiunii sale.

Frică să avem numai de Dumneșu și nici decât de Banfe, de Wlassics și de alte pašale, căci dîile pašalicului lor sunt numérate la Dumneșu, érá ale națiunii române sunt eterne, ca și ale genului omenesc!
Cat. Cens.

Epistolă deschisă

catră profesorii și învățătorii români din părțile ungurene.

Cu mare durere sufletescă am aușit în săptămânile trecute plângerea din rostul unui dintre cei mai înalt demnitar ai Bisericeii române, dice: „Ce să facem, Domnule, că ni-se duc profesorii la institute străine, decă nu le înmulțim salariile?”

Și mai cu mare durere și cu adevărată amărăciune a inimei am vedut și cetit cele ce le scriu aproape toți corespondenții gazetelor noastre politice, despre desertarea unor învățători de ai noștri și trecerea lor la școle de stat și comunale, și nu numai învățătorii, ci și prea puținele învățătoare, ce le avem — și cari apar pe firmamentul românesc mai rari, decât rarițele — ursa minor de pe ceri — sunt cuprinse de această bôlă sufletescă.

Domnilor și Domnișorelor! E în general cunoscut, cumcă dascălii vechi au fost cu mult mai réu plătiți, une-orî aproape maltratați, nu numai la noi la Români, ci și la alte națiuni. Să ne aducem aminte de George Lazar la București, care cu toate că era cel mai zelos învățător, totuși trebuia să audă adese-orî: „Adă foc în ciubuc, Dascăle!” Și dascălul asculta, și se făcea punte și luntre, numai să pôta, nu trăi, cum trăiesc învățătorii noștri de astăzi, ci aproape numai vegeta. Și ore pentru ce? Cum se putea, ca un om tinăr, bine crescut, universitar de Viena, să supôrte o astfel de tractare, o astfel de nutrire? Ei, și s'a putut și făcut!

Cum s'a putut, ca dascălii călugări și civili dela Blășiu să fi fost dascăli, să fiă învățat și ținut prelegeri publice și după prelegeri să mérégă să-și aducă lemne din pădure?

Decă nu ați fi aplicați a crede cele ce le scriu eu, poftiți luați Is-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Betrâna cerșitoare.

de Pictari Păivărinta.

Trad. de I. C. Panțu.

(Fine).

S'a făcut diminătă. Viscolul nu s'a curmat de loc, din contră a devenit mai furios. Dincolo peste o vale se zărea din când în când biserică prin zăpada spulberată. Slujbă nu era, căci nu veniseră la biserică decât câți-va creștini, cari aveau de înmormântat un copil. Clopotele sunau jalnic prin furtună, așa de jalnic ca și când ar prevesti o mare nenorocire. Preotul și cliserul veniră la biserică numai pentru îngropăciune, și îndată apoi merseră acasă, căci pe așa o vreme nu era de stat.

Valea încă era infundată de omăt astfel încât preotul, cliserul și ru-

dele copilului îngropat, o trecură cu caii mai mult înotând; și nu era alt drum, trebuia să treci peste această vale lată, care despărțea partea cea mai mare a satului de biserică. Ți-se strîngea inima de grôză, când vedei, cum caii se muneau prin zăpadă întocmai ca nisce soboli, cum săniile săriau într'o parte și înr'alta, ér vizitii în picioare pe lada săniei se căsneau să nu răstôrne. Une-orî alunecau și se rostogoleau cu săniile cu tot în nisce gropi de nu se mai vedeu urmele lor și numai viscolul desfunda drumul, ca să mérégă mai departe.

A trecut Lunia, și viscolul nu se curmase, a venit Marția, vremea era aceeași. Așa ceva se întâmplă de tot rar. Așteptând astfel schimbarea vremii, ni se urise în sat. Ne petreceam timpul cu ce ne venea înainte ca să mai alungăm uritul. Dădui de nisce cărți și credeam ca să-mi fac de lucru cu cetitul, când colo ce să vedei tot cărți, pe care

le-am fost cetit înainte. Merserăm apoi prin vecini să mai omorim timpul. Mai la fiă-care casă se vorbea de cerșitorea Ana, căci eu, orî cât aș fi vrut, nu-mi puteam abate gândul dela ea. Fiă-care vorbea cu dispreț despre ea, pôte numai de aceea, că era — săracă! Întrebai, după asta, că ce va fi făcând fie-sa Sana cu copilul ei pe așa o vreme și nefiind mamă-sa acasă. „Ticălôsa aia nu duce lipsă, căci betrâna cerșesce pe orî-ce vreme și-i aduce de mâncare”, mi-au răspuns toți cei de față. Eu tăcui, căci eram călător în acest sat străin, dér m'a cuprins o mare nemulțămire și un simț de o adencă durere aușind vorbele acestea.

Marți după améđi se mai conteni vremea, într-o atâta că nu mai ningea, dér crivățul bătea aspru și rece. Fulgii de zăpadă spulberați umpleau câmpul ca nisce nori, astfel, că curțile și căscioarele apăreau într'o mare de foc. Sôrele se ivea câte puțin printre norii întunecați și lumina

împrejurimea învălătită într'o haină mohorită.

Am stat destul în sat și ne gâtarăm trebile. Doream să ne întorcem acasă, deși calea nu era tocmai amenable. În cele din urmă, ce era să facem, a trebuit să plecăm. Noi credeam că lumea și pe astfel de vreme va eși din sat să desfunde drumul, dér în curénd ne-am vedut înșelați. Ômenii își luară picioranșele alergară în grabă pe la coșarele lor, și aduceau cu săniile nutreț la vite. Alții dedeau zăpada la o parte de lângă garduri, pe cari le scoteau și le duceau acasă ca să facă foc. Nici nu se putea altfel, pentru bieții ômeni, cari nu și-au adunat destule lemne, căci acum toate căile și potecile în izlazurile și 'n pădurea comunei, erau infundate.

D'abia făcurăm a patra parte din drumul nostru. Am ajuns la o curte, și eram bunî bucuroși, că avem unde să înoptăm. Ai casei se mirară, că am putut veni și până aici, căci

toria Românilor din Dacia superioară de A. Papiu Ilarian, deschideți la pagina 205 și cetiți:

„Sub Bob se aședă în Blășiul norme împărătesc: se sistemisă gimnasiul, profesorii se plăteau din venitele mănăstirei și aveau 180—200 fl. pe an, din acești bani nici trăi nu puteau; cei ce nu erau călugări dau la seminarium numai pentru mănăcare 16 fl. Așa pentru vestminte, lumină, lemne, gustare, apoi cărți, le rămăneau numai 40 cr. la lună. La unii dintre profesori trebuiau să le aducă părinții de mănăcare de acasă cu desăgii în spate, sărăcia îi împingea pe unii profesori de singuri trebuiau să-și aducă lemne cu spatele din pădurea Nișca, ca să nu piară de frig“.

Așa era, așa au trăit dascălii noștri până la 1848 și ei, cu tot traiul rău și cu plăți mai mici și mai rele decât măciucașii și vătășii satelor, au știut și putut învăța și cresce băbați ca Iancu, Buteanu, Dobra, Micașiu, Baronul Vasiliu, Ladislau Papp, Dimitrie Moldovan, Iacob Bologa consilier de Curte, Eliă Macetlariu, George Barițiu, ambii Mureșani și totă acea pleiadă de profesori, tribuni, centurioni, cari mai neinteresăți și decât dascălii lor au servit națiunea unii cu sacrificiul vieții în 1848—1849.

Și nu s'au plâns, nu au trecut în lagere străine, unde se plăteau salare duple, („dufla lehlung!“).

In mai puțin decât 50 ani, — un lustru al strămoșilor — atâta să fi degenerat flăoarea națiunii române, încât astăzi învățătorii, pe cari i-a crescut ea cu mare greutate, cu multe sacrificii și abnegațiune, să trecă pentru un os de ros în castre străine? Să părăsesc școala română, care i-a crescut și le dă pâine în gură și să trecă la școlile de stat? Acel puternic strigăt și cânt al lui Alexandri:

Fiă pânea cât de rea
Tot mai bună 'n țera mea.

Acest cântec atât de dulce și atât de real, ție, să nu fi făcut nici o impresiune în sufletul lor? să nu fii adus în vibrare toate arterele corpului lor?

Eu nu cred. Și de cumva s'a întemplat una ca acesta până acum, sper, că nu are să se întemple de aci înainte.

Dér imi veți ție: Ce creși, omule, nu scii, că Christos a avut numai 12 Apostoli și din aceștia unul l'a tradat etc. etc.? Sciu prea bine, răspund eu, dér în urmă trădătorul, muștrându-l conștiința pentru crima ce a comis, s'a dus și s'a spândurat. Și cred firm și tare, că răsplata Cerului îi va ajunge și pe toți aceia, cari pentru lăcomia de argint părăsesc taberile părinților,

fraților, nepoților și a tot nēmullor, pentru a se pune în serviciul contrarilor noștri.

D-lor și Domnișorelor! D-Vostră în 5—6, 10—15 ani, cât ați studiat și petrecut la școle mici și mari, cred, că veți fi aușit, pôte și cetit, acea învățătură a Sântei Scripturi, care sună așa: „Nu trăesce omul „numai cu pâne, ci și cu cuvântul „lui Dumneșeu“.

V'ați dat, — vă rog, — vre-odată sēmă, ce va să ție, ce însemneză acest cuvânt al lui Dumneșeu? Ca să predice cine-va țiea și noptea cuvântul lui Dumneșeu, cum vor a-o interpreta unii bisericanii, nu se pôte.

Eu cred, că acest cuvânt al lui Dumneșeu e ceea ce în țiea de astăzi numim *ideal*.

Care e idealul celor mai mulți dintre D-vostră, a celor junii și juniorii? — O tineră delicată, frumșică, fără de al cărei amor cred, că nu ar puté trăi în lume. Ér pentru cei ce au prins și strîns idealul de mai înainte în brațe-i, începe să devină ideal fructul amorului lor: sunt ângerașii rezultatul acelu amor, e solitudinea de cresce, de sănătatea, cultura și bunăstarea lor.

Care a fost, care mai e idealul nostru, al bătrânilor? Pentru ce a cerșit, adunat și dat Episcopul Clein 120,000 fl. și moșia dela Sâmbăta și Gherla în schimb pentru moșia dela Blăși? Pentru ce el și toți următorii lui în Episcopie au sacrificat totă starea și averea lor, pentru ce să ridice școli în cari să se cultive și întărescă copiii români și adevărați creștini? Pentru ce George Lazar s'a umilit a pune cărbuni pe ciubucul boeresc? Pentru ce Metropolitul Șiluluțiu și a tras bucătura dela gură — cum scie în testamentul său — numai ca să pôtă aduna bani, fonderi pentru cultura fililor săi sufletesci? Pentru ce dascălii cei bătrâni au răbdat fôme, au suferit frig, au suportat atâtea greutăți și osteneți? Pentru ce în țiele mai din urmă un Gojdu, un Șaguna, un Andronic și mulți alții și-au jertfit totă averea?

Pentru ideal, Domnilor, pentru idealul, care i-a nutrit pe ei, pe noi, și cred că vă va nutri și pe D-vostră — idealul continuității neamului românesc; pentru ridicarea lui din întunerecul nopții; pentru cultura și mărirea lui!

Ei, dér precum o armată fiă cât de mare, bine instruită și provăduță cu toate cele de lipsă, nu va puté elupta victoria nici-odată, decât oficerii și gregarii ei încep a deserta și a trece la adversar, așa națiunea română nu va ajunge la menirea și chiamarea ei, decât dascălii, învăță-

torii, profesorii, doctorii, advocații, comercianții, nobilii și cel mai mic din filii ei deserteză și trec în castre străine.

Unde, și cum am sta astăzi noi, decât de-o miiă de ani încôce căpitani, conducătorii, nobilii noștri nu ar fi trecut în castre străine? Cât ar fi de mare numărul nostru, cât am fi de compacti, decât nu ar fi părăsit Români din țiea Hațegului și de-alungul Mureșului ortodoxia primind reformația, prin care pierdându-și limba, au trecut, fără să vré și scie, în castre străine!

Sciu eu prea bine, că nevoia ne duce unde nu ni-e voia. Sciu și cunosc nevoile, lipsele și necasurile tuturor; dér contest și voiu să probez, că nu toate lipsele și necasurile sunt nevoi și lipse adevărate, ele sunt în 99 casuri închipuite și numai în al sutele reale. Tot așa și încă mai bine se satură cineva cu mămăligă cu lapte, cu brânză și chiar cu zamă de vară, ca și cel ce sôrbe numai supă și mănâncă numai cărnarii, și alergă ca nebunul după pesci și carne de animale sălbatică. Tot așa de bine merge pe calea bisericeii, pe drum său pe promenadă cel încălțat cu opinci, cu încălțăminte de piele ordinară, ca și cel cu ghete de lac, de piele rusescă, său de ied. Tot așa de bine e văduț, și primit în societatea cea bună cel ce e îmbrăcat cu haine simple, mai ieftine și curate, ca și cel îmbrăcat numai în samur și catifea.

Cu atât mai virtos, pentru-că e peste tot cunoscut, că cei ce mănâncă mai puțin și mai frugal, și cei ce umblă desculți, mai subțire — nu cu blâni — îmbrăcați, nu numai nu se răcesc, nu-și strică stomacul, așa încât să fiă nevoiți a-l regula și face activ cu fel de fel de hăruri (pilule), ape minerale dulci, acre și amare, ca cele dela Marienbad, Vâlcele și Buda, cari costă foarte mulți bani și ori ajută numai puțin, ori nu ajută de loc, — ei și trăesc mai îndelung, pot câștiga mai mult pentru filii, fiecele, une-ori și pentru nepoții lor și, decât îmbătrânind nu mai pot lucra și câștiga, cel puțin cu larga lor experiență pot regula și îndrepta pe-ai lor. De aceea ție proverbul român, că „bun e bătrânul la casa omului“.

Decă pentru acoperirea ăstor-fel de nevoi și supărări vréu să trecă, și au trecut căți-va deja, apoi ușoră, foarte ușoră minte pôtă, cel puțin așa de ușoră, încât se nu fi înțeles și să nu vré a înțeleg, că:

Fiă pânea cât de rea
Tot mai bună 'n țera mea.

Domnilor! cred toți cunosceți

său cel puțin veți fi aușit și cetit câte ceva despre Popa Balint, său cum i-ați ție D-vostră: Reverenția Sa părintele Protopop Simeon Balint: Popa Balint a fost om grav și serios; dér decât gusta 2—3 pahară de vin — ceea ce trebuie să-o facă toți bătrânii, pentru-că se ție și crede, că ce e laptele pentru copii, aceea e vinul pentru bătrâni, — devenia cel mai iovial și glumeț om. In această stare naturală și firăscă a lui, când se afla între amici și bine cunoscuți, cânta:

Lupule nu mă mănca
Pân' va răsări luna.
Dec'a răsări luna
Eu la tine nu m'oiu da

Ca amic și stimător al lui Balint, eu nu Vă cânt, ci Vă întreb: Cum vi-se pare: Să nu fi răsărit încă luna Românișmului? Și decât a răsărit, precum sciu și văd toți cari cu ochi, Vă întreb: Pentru ce vă dați pradă lupului? Credeți dără, că el nu vă va mănca, ci numai se va juca cu D-vostră? Nu e așa, Domnilor! pentru-că ce apucă în gura lupului, nu mai scapă din gura lui.

Feriți-vă deci, de gura lupului, și trăiți mai mult cu cuvântul lui Dumneșeu, decât cu pânea ce vi-o ofere el, trăiți pentru idealul națiunii românești.

2 Decembrie 1896.

I. A. Severu.

Crisă în guvernul român.

— Retragerea cabinetului Sturdza. Noul ministru liberal. —

Țilele din urmă au fost foarte mișcate și agitate pentru capitala română. Încă de mult se vorbea și se scie de simțitoare neînțelegeri, ce s'au ivit nu numai în sinul frunțășilor partidului liberal dela putere, ci chiar și între miniștri.

Un isvor de căpeteniă al acestor neînțelegeri a fost fatala cestiune a Metropolitului-Primat. Nu puțin au contribuit însă și esecesele polițienesci de Sâmbăta și de Lunia trecute, mai ales cele de Lună, săvârșite înaintea Universității, unde cetățenii și studenții au fost amar ciumăgiți de bandele de agenți polițienesci, din cauză că voiau să petiționeze la Senat în favoarea Metropolitului-Primat, osîndit și detronat, nu puțin au contribuit, țieem, ca Regele Carol să dojenescă pe guvern și să-l silescă astfel a se retrage. Regele a cerut revisuirea procesului Metropolitului. D-nii Sturdza și Statescu însă n'au voit să mai revină asupra măsurilor luate și așa au decis a se retrage.

drumul era strîmt printre garduri, și de Sâmbăta n'a mai trecut nimenia p'acolo.

Intrebați decât n'a întâlnit de Sâmbăta încôce vr'o bătrână cu un sac pe spate, care să fi mers cătră sat.

„Aia trebuia să fiă cerșitoarea Ana; de ce mă întrebați?“ țiee unul dintre cei de față.

„Sâmbăta s'era era mai môtă prin zăpadă. Am luat-o în sania noastră și am dus-o până la un bordei și decât va fi plecat de acolo, de sigur a murit pe drum“, țiee eu când unul mă întrerupse:

„Să fi murit aia? — Și decât ar fi murit! Ea într'adevăr n'a trecut p'acoi, dér o femeie ca ea nu móre nici prin viscolul cel mai mare. I-s'a mai întemplat lucruri d'astea și nu i-a fost nici pă dracu.... Pôte va fi rămas la bordei“.

Așa m'i răspunse un om mai în vârstă, care se părea a fi stăpânul casei. Voia par'că prin vor-

bele lui să-mi dea să înțeleg, ce vînjosă e cerșitoarea Ana.

„Și chiar să fi murit, și așa nu era de nici o trebă și nimeni nu va plânge după ea“, — adause îngâmfat feciorul mai tiner al gazdei.

„Adecă, nu trebuie să vorbesci fără nici o milă, trebuie să te gândesci mai întâi“, întrerupse gazda casei, ca și cum el ar fi vorbit mai almintrelea despre bătrâna cerșitoare.

Era s'era târziu și ne culcarăm. Pe la miezul nopții se aușiau bătăi în ușe, ér prin curte sunau nisce clopoței. Gazda casei a deschis și după ce a dehamat, a poftit pe străini în casă. Erau nisce măcelari, cari cumpăraseră vite prin sate și acum duceau carnea la oraș. Viscolul ăsta i-a silit și pe ei să întărdie câte-va țile pe drum. Mai pe urmă sătui de atâta așteptat, au tocmnit nisce cai, au împărțit povara pe ei și au luat-o la drum prin pustiul întins, până aici.

Cum intrară în casă cerură să le facă foc, căci de atâta oboselă în drumul lor grea și neumblat, înghețaseră mai de tot.

„Ați intrat dumneavostre în cale într'un bordei“, întrebai eu pe noii oșpeți.

„Da, am intrat“.

„Văduț'ați acolo o babă?“

„Străinul ăsta este cam curios; el nu se gândesce decât numai la cerșitoarea Ana“, grăi gazda casei.

„Cine-i cerșitoarea Ana?“ întrebară oșpeții sosiți.

„E o babă de prin părțile ăstea, care cerșind prin satele vecine mergea cătră casă“, răspunse gazda.

„Așa... numai o cerșitoare. Povara noastră nu s'ar fi mărît decât o tăiam și pe ea. Noi însă umblam numai după vite mari, după vite grase. Nu ne uitam noi la babe, de aceea nici nu scim nimic despre ea“, grăiră măcelarii. — De Sâmbăta încôce a mai trecut cineva încolo?“ întrebă unul din ei.

„N'a trecut decât numai o sânie“, răspunse gazda.

„Acum stau ca ursu 'n bârlog și așteptă să se fundăm noi drumul. Dér mă jur, că nu plec d'acoi până nu se face cale cum se cade, de-ași scii că mănâncă totă carnea dela cele patru-spre-dece vite tăiate“, grăi unul dintre măcelari.

S'au mai certat ei puțin și în cele din urmă se puseră să se odihnescă.

A doua țile de dimineță plecarăm și spun drept, că ne-a venit foarte bine pe urmele măcelarilor. Prin luncă, ce-i drept nu se prea cunoscă urma, dér când am apucat prin pădure se vedeau brazdele prin zăpada môle, ér în drăpta și în stânga saniei era omătul peste capetele noastre.

Adâncit în gânduri stam în sânie și caii înaintau domol; nu era cu puțină să mergem tare, chiar și unde drumul era mai bun. Copilul sta liniștit lângă mine, fără să ție

Astfel s'a format apoi un cabinet liberal compus din persoane, cari n'au fost angajate în cestiunea Metropolitului. Acest cabinet, se dice, că are misiunea înainte de toate de-a rezolva cestiunea Metropolitului-Primat. Noul ministru de interne a declarat, că va convoca pentru scopul acesta o consfătuire din bărbați politici de toate partidele.

Opoziția grupului liberalilor disidenți, în frunte cu d-l N. Flewa, nu încetează de-a pretinde, ca să se readucă Metropolitul în scaunul său și să se pedepsescă agenții poliției, cari au bătut și au maltratată pe cetățeni și cu deosebire pe studenții dela Universitate cu ocaziunea manifestațiilor făcute înaintea Camerei și a Senatului.

Directorul poliției a fost de-altminterlea silit a se retrage și în locul lui s'a numit prefect al poliției Bucureștilor d-l Caton Lecca. Cel mai vestit dintre bătașii poliției, un Ungur cu numele Szilagyi, care a comis multe sălbătécii, a fost executat chiar de popor, fiind amar bătut de câți-va măcelari, încât era aproape să moră, decât nu-i venia în ajutor un locotenent de sergenți.

Etă scirile, ce le primim despre numirea noului cabinet și prezentarea lui înaintea camerei:

București, 4 Decemv. „Monitorul Oficial“ de ați publică într' o ediție specială decretale regale, prin cari se numesc noii miniștri. Etă cum e compus noul cabinet:

Petru S. Aurelian: președinte al consiliului și ministru al agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor;

Gheorghe C. Cantacuzino: ministru al financelor;

Gheorghe Mărzescu: ministru al cultelor și instrucțiunii publice;

Constantin Stoicescu: ministru al afacerilor străine și ad-interim al războiului;

Vasilie Lascar: ministru de interne;

Stefan Șendrea: ministru al justiției; și

Emanuel Porumbaru: ministru al lucrărilor publice.

Din cabinetul demisionat au trecut așa-dără în noul cabinet numai doi miniștri: d-nii Cantacuzino și Stoicescu. Ceilalți sunt toți noi.

București, 4 Dec. Astăzi s'a prezentat noul cabinet în Cameră, care s'a deschis la orele 1 și 20 minute d. a. sub președința d-lui C. Nacu, președintele noului cabinet, d-l P. S. Aurelian, se urcă la tribună și cetește decretul regal privitor la com-

punerea cabinetului; apoi dă cetire următoare declarațiunii:

„În urma dimisiunii ministerului prezidat de d-l Dim. Sturdza, M. S. Regele, luând avizul preșidenților Corpurilor legiuitoare, a bine voit să mă însărnineze cu formarea noului minister. Înaintea de a primi această înaltă însărninare, am creșut de datorie mea să consulte majoritatea reprezentanților țerei și numai după ce a binevoit a mă onora cu încrederea am constituit ministerul din sinul partidului național-liberal.

Noul minister, tare de sprijinul Domniilor văstre, care reprezintă și partidul național-liberal, va lucra cu toată arderea și cu toată răvna, la realizarea programului partidului nostru.

Suntem încredințați, că cu concursul binevoitor al d-văstră vom putea rezolvi spre satisfacerea generală cestiunile la ordinea țilei, cari cer o soluțiune paotică și cât mai neîntârziată.“

Acastă declarațiă a fost salutată cu aplause. M. *Ferikide*, luând cuvântul, declară, că majoritatea va da tot sprijinul noului cabinet.

La o interpelare a d-lui *Delavrancea* răspunde noul ministru de externe C. I. *Stoicescu*, că în adevăr Sultanul din propria sa inițiativă a dat o iradeă, prin care pune poporul român din Macedonia în drepturi egale cu cel otoman, așa că Românii vor putea ocupa și funcțiuni publice (Aplause).

Joi primul Metropolit român, numit de Sultanul în noua Metropoliă românească din Macedonia, înființată cu reședința în Bitolia, arhierul Antim a oficiat în capela română dela Pera S-ta liturgiă. (Aplause.) Românii din Macedonia sunt recunoscători Sultanului pentru drepturile, ce le dă, ér Camera română trebuie să exprime gratitudinea ei. (Aplause). — Guvernul s'a prezentat apoi și Senatului.

Scirea privitoare la înființarea Metropoliei române în Macedonia a împărțit-o mai întâiu d-l Dim. Sturdza într' e întrunire a majorității guvernamentale de Joi s'era, adaugând, că Apostolul Mărgărit a fost decorat de Sultanul cu Marea Stea a Medgidiei. În aceeași întrunire noul ministru de interne, d-l Vasilie Lascar, a declarat, că cabinetului i se impune ca prima datorie să rezolve cestiunea Metropolitului-Primat.

Starea băncilor românesce.

A apărut Compas românesc. anuar financiar pe 1896, redactat de *Petra-Petrescu*. Anul IV. Conține: date statistice asupra tuturor băncilor românesce; ordinea lor după anii de înființare, după capitalul social, după total, după localități și după

oomitare; tragerile la sortă a efectelor de loterie; *Legea comercială ungară*, continuare din anul trecut și fine, tractând următoarele materii: afaceri comerciale, conceptul lor; dispoziții generale despre afacerile comerciale, încheierea lor, îndeplinirea afacerilor comerciale, cumpărarea; afaceri de comisiune, de expedițiune, cărăușie, antrepote; asigurările; afaceri de editură și sensarie. — De vânzare la autorul în Brașov. Prețul (inol. porto) 80 cr., pentru România 2 lei. — Compasul tipărit cu spesele institutului „Albina“ e cu 2 côle mai bogat ca în anul trecut.

Din cuprinsul arătat aci se pôte vedé, cât de prețios și folositor este acest Compas pentru toți cei ce se ocupă cu afaceri comerciale și de bancă. Cu deosebire partea, care se ocupă cu starea băncilor noastre, este redactată și arangiată într'un mod foarte practico, prezentând un tablou foarte minuțios și esact asupra tuturor băncilor românesce dela noi, înșirând cu numele pe toți membrii direcțiunilor, ai comitetelor de supraveghiare, pe toți funcționarii singuraticelor bănci etc. Imprumutăm din interesantul Compas al d-lui Petrescu următoarele date:

Până aci avem înființate 52 de bănci, ér în decursul acestui an s'au făcut pași pentru înființarea încă a unei bănci în Zlatna cu capitalul fundamental de 50,000 fl. împărțit în 1000 acții de câte 50 fl.

Între cele 52 de bănci existente deja, local prim il ocupă, după cum se scie, „Albina“ din Sibiu, care are și o Filială în Brașov. Acesta e singurul institut românesc, care emite scrisuri fonciare (de câte 500 și 1000 fl.) Capitalul său social este de 600,000 fl., fondul de rezervă 282,510 fl., fondul de pensiune 94,096. Depunerile „Albinei“ au ajuns anul trecut la suma de 5.115,235 fl. Profitul curat al său a fost anul trecut 124,311 fl.

Urměză în locul al doilea „Victoria“ din Arad cu capitalul social de 300,000 fl., fond de rezervă 84,008 fl., fond de pensiune 5450 fl. Depunerile au ajuns în timpul din urmă la un milion; venitul curat a fost 43,229 fl. „Timișana“ din Timișoara cu capitalul social de 280,000, fond de rezervă 30,014 fl., depunerile 393,243 fl., profit 17,861 fl. „Silvania“ din Șimleu cu capitalul social de 150,000, fond de rezervă 41,643, depunerile 338,088 fl., profit 25,531. „Patria“ din Blăși cu capitalul social de 110,000 fl., fond de rezervă 50,648, depunerile 524,783, profit 18,074 fl. Urměză apoi alte 6 bănci cu capitalul social de câte 100,000 fl., ér ce-lelalte cu capitale mai mici.

Toate băncile împreună reprezintă un capital social de 3.234,628 fl.; depunerile 11.720,932; profitul anului trecut 448,517 fl.

După anii, când s'au înființat, instituttele noastre de bancă se împart astfel:

- 1872 Albina.
- 1879 Aurora, Feldru.
- 1883 Furnica.
- 1884 Seliște.
- 1885 Ardeleana, Hunedora, Ilva-mare, Speranța, Timișana.

- 1886 Economul, Mureșana, Patria.
- 1887 Ar eșana, Auraria, Sebeșana, Victoria.
- 1888 Bistrițana, Hașegana, Lugosa, Silvania.
- 1889 Beregsana.
- 1890 Comora, Someșana.
- 1891 Chișodana, Crișana, Făgetana, Mielul, Munteana, Riușana.
- 1892 Fortuna, Iulia, Oraviciana, Săt-măreana.
- 1893 Brădetul, Concordia, Lipovana, Olteana, Ulpiana, Unirea.
- 1894 Luceaferul, Parsimonia, Șoimușana.
- 1895 Berzovia, Boșana Corvineana, Detunata, Doina, Hondoleana, Monoreana, Sentinela, Vlădeasa.

După comitate.

Alba-inferioră: Auraria, Detunata, Iulia, Patria. *Arad*: Victoria. *Bistrița-Năsăud*: Aurora, Bistrițiana, Feldru, Fortuna, Ilva-mare, Monoreana, Șoimușana, Speranța. *Caraș-Severin*: Berzovia, Comora, Făgetana, Lugosa, Oraviciana. *Cluj*: Economul, Vlădeasa. *Făgăraș*: Furnica, Olteana, Parsimonia, Unirea. *Hunedora*: Ardeleana, Corvianiana, Crisana, Hașegana, Hondoleana, Hunedora, Ulpiana. *Mureș-Turda*: Mureșana. *Sătmar*: Sătămăreana. *Selagu*: Silvania. *Sibiu*: Albina, Brădetul, Mielul, Sebeșana, Seliște. *Szolnok-Doboka*: Riușana, Someșana. *Timișul*: Beregsana, Chișodana, Lipovana, Luceaferul, Timișana. *Torontal*: Boșana, Concordia, Sentinela. *Turda-Arieș*: Arieșana, Doina, Munteana.

Cine are „Compasul“ d-lui Petrescu din toți patru anii, va afla din el, că pe lângă tot avântul frumos, ce l'au luat băncile noastre în anii din urmă, în asemănare cu instituttele de bancă maghiare și săsesce, numărul lor încă și aci este de tot prea mic.

Alte amănunte și povețuirii de mare folos le vor afla cei ce vor cumpăra „Compasul românesc“ al D-lui Petra-Petrescu, din care am reprodus aici numai câte-va date.

SCIRILE ȚILEI.

— 23 Noemv. —

Maghiarizarea unei comune de coloniști. Foile din Budapesta aduc o băucuriă „patriotică“ scirea, că noua comună de coloniști „Szapariliget“ din comitatul Aradului, înființată nu de mult, înainteză cu pași repeși spre maghiarizare. Comuna constă din 1470 locuitori, dintre cari jumătate sunt Maghiari, ér ceilalți sunt Șvabi și Slovaci, cari din mari depărtări au fost aduși și colonizați aici. Ca la 150 dintre ei au cerut maghiarizarea numelor lor și ale familiilor lor și de aci provine marea bucuriă „patriotică“ a foilor unguresce. Din Zlovsky s'a făcut *Apáczai*, din Jung s'a făcut *Jó*, din Lenko-Magyarosi etc. Ca locuitorii slovaci și chiar și Șvabii să-și fi băjocurit înși-și și de bună voie numele în asemenea mod, nu ne vine a crede. Maghiarizarea se va fi făcut, de sigur, prin cine scie ce funcționarii năsdraului din acel comitat, ér bieții coloniști, cari se simt străini pe pământ străin, trebuie să înghită și să tacă.

o vorbă în par'că anume să nu mă abată dela gândurile mele.

„Ce ești așa cădut pe gânduri?“ mă întrebă în cele din urmă.

„Mă cuget într'una la biata bētrână, pe care am întelnit-o Sâmbătă pe drum“, răspunsei îndată.

„Imi pare că prea mult ti duci grijea. Bētrâna a rămas la bordei, e lucru firesc, că n'a putut pleca pe așa o vreme“.

Copilul are dreptate, gândeam în mine și fără să-i răspunz, ne-am continuat calea.

Eșind din pădure am ajuns într'o luncă întinsă peste care aveam să trecem. Drumul nu se mai vedea așa de bine, căci viscolul oblise zăpada. Căii țineau bine și înaintarăm cam jumătate din luncă. La marginea drumului se vedea o grămăjue de zăpadă mai mărăsără de cum se fac de obicei prin lunci. Trebuie să aici s'a întărit zăpada, căci unele părți ale grămăjuei sunt mai ridi-

cate, deși vântul ar fi spulberat zăpada de o potrivă. Era lucru curios. Dădui hățurile băiatului și eu mersei la grămăjue să ved ce este.

Cufundându-mă la fiă-care pas în zăpadă ajunsei la grămăjue și începui să scormonesc cu piciorul. Nică n'am scormonit bine și ceva se vedu prin zăpadă. Era un sac cu fălii de pâne — sacul cerșitōrei Ana! — De bună sēmă l'a aruncat când a vedut că nu mai pôte, numai ca să-și scape viața.

„Dōmne, Dumneșeule!“ strigă băiatul, când a vedut sacul, căci acum par'că presimțea nenorocirea. Scieam noi bine, că nică bētrâna nu pôte fi departe. Adusei sacul în drum și mă întorsei la mormanul de zăpadă să caut mai departe. Scormonind într'una eșiră la ivelă nisce sdranțe și numai decât se vedu și bētrâna. Sermana babă era țapēnă și înghetată. Sângele ei înghetată nu mai topia zăpada de pe față, care acum nu mai era umedă. Dădui ză-

pada la o parte și o adusei până la sanie. Fața ei era blândă și liniștită și era cu mult, foarte cu mult mai frumōsă ca când o vedusem mai pe urmă. Mi se părea, că să uită la noi și ne dice: „ce omeni bunî sunteți dumneavōstră; nimenea până acum nu mi-a arătat atâta bunăvōintă. E mult prea mult pentru una ca mine, căci vai, e o mare deosebire între mine și dumneavōstră“.

Buzele bētrânei erau par'că ar zîmbi; par'că s'ar mișca și par'că ar șopti ceva, ér brațele sdrēnțuite, ca cum ar tremura. Mi-se părea ca și cum aș auzi o voce lină dicēnd: „de ce să mă mai plâng, căci și așa n'am s'o mai duc mult“.

„De ce să mă mai plâng, căci și așa calea mea e scurtă“, repetai eu. Băiatul mă înțelese, căci își aducea aminte, cine rostise aceste cuvinte. Când a auzit pentru întâia oară aceste vorbe i-a făcut o adēncă durere în sufletul lui, ér acum isbugni în plâns. Spunea adeseori,

cum îi tremura mânilor bētrânei scriburite, când sermana a țis aceste cuvinte.

„Trebuie să ne întōrcem și să mergem în sat“, țisei cātră copilul meu. Fără nică o vorbă așa am și făcut. Am pus pe bētrâna în sanie cu sacul ei și am acoperit cu un țol.

Era pentru a doua oară, că i-am făcut loc în sanie, dēr cu totul altfel era acum starea. Atunci mai avea o inimă caldă, care simțea și suterea. Acum însă simțul ei era stins și suferințele terminate. Atunci își simțea pe deplin starea ei de jos și desprețuită, în care se afla, și dōria din suflet și presimțea că mōrtea o va scāpa din crāncenele ghiare ale societății omenesci (ale omenilor). Acum era scāpată, căci s'a luptat până în cele din urmă, și prin această luptă crāncenă a cāștigat dreptul, ca să fiă dată érăși pământului, acelaș drept ca și bogății împetriți la inima din lumea această. Mōrtea sin-

Jubileul unui preot. D-l Iosif Suciu, parochial român gr. or. din Lipova, și-a serbat ieri, în 3 Decembrie n., jubileul de 50 de ani al preoției sale.

—o—

Nouă înarmări în Germania. Comisiunea pentru apărarea țării în Germania, a căreia președinte este prințul Albrecht, se va întruni erăși în curând pentru a se sfătui asupra progreselor, ce s'a făcut cu ajutorul sovinței în alte state în armamente, spre a ale introduce și în Germania și totodată a se sfătui asupra perfecționării mijloacelor tehnice a le armatei germane.

—o—

Logodnă. Aflăm cu plăcere, că d-nul Virgil Onișiu, directorul gimnasiului român din loc, s'a logodit astăzi cu gentila d-ră Victoria M. Branisce. — Adresăm tinerei părechii și familiilor felicitările noastre cele mai cordiale!

—o—

Jurământ contra beuturii. Foilor maghiare li-se scrie din Nordul Ungariei: În întreg comitatul Arva n'a fost omenii mai bețivi ca în comuna Bezine înaintea alegerilor de deputat. Pe timpul alegerilor unii corteși ai partidei contrare a cumpărat toate cârciumile (trei la număr) din acea comună, așa că locuitorii n'au putut căpăta nici un picur de beătură. Acum după alegeri poporul, indignat fiind de cele mai dinainte, s'au legat sub jurământ greu, că de aici încolo nu vor mai bea beături spirituoase. Tot astfel a procedat și locuitorii comunei Sikavka.

—o—

Nenorocire. Neguțătorul Pavel Krem din Visna, a trimis în 28 l. tr. la Lipova pe țaranul Todor Negru să-i târguească din oraș mai multe lucruri. Negru după-ace a gătat de târguit s'a îngrijit și de sine, îmbătându-se bineșor de rachiu și apoi a plecat către casă. Pe drum Negru își aprinse o țigară, și — după cum spun oamenii, carl l'au vădit, cântând mâna caili până ce a adormit în car pe nesce paie. De bună seamă, că Negru cum era beat, adormind a scăpat țigara din gură, ér paie, ce se aflau în car s'au aprins și din aceste s'a aprins și un ulcior cu petrol. Explodând petrolul toate hainele și părul lui Negru au luat foc. Caili au început la fugă cu carul, Negru s'a trezit și inspăimântat, vădându-se în flacări, a sărit jos din car. Nenorocitul Negru însă a pățit'o rău, de-orece sărind din car și-a rupt osul spinării, în urma căreia lovituri și a ranelor cauzate de flacări a murit numai decât.

—o—

Omorită de o maimuță. Dilele acesteia s'a petrecut în Budapesta o scenă înfloritoare. Pe muntele Gellért, într'o vilă trăia retrasă deja de mai mulți ani veduva Clara Löcsey, fosta soție a unui oficer. D-na Clara ține o mulțime de animale, câni, pisici, porumbi, papagai și alte multe paseri frumoase. Pe lângă toate aceste veduva Clara mai avea și o maimuță, un pa-

vian frumos. De acesta îi plăcē mai tare și ea însăși îl nutrea tot-deuna. În săptămâna trecută femeia se bolnăvi de scarlat și nutrirea maimuței a încredințat'o servitōrei. Femeia a auzit mai de multe-ori, că maimuța urla puternic și cugeta, că servitōrea ar fi cauza, de-orece nu i-ar da de mâncare. Veduva Clara s'a sculat din pat mai de multe-ori și a vădit de maimuță, odată erăși se scōlă să vadă de ea, dér cât ce intră în odaia, unde era maimuța, acesta se aruncă asupra femeii și-i rupse pielea și carnea de pe obraz. La strigătul nenorocitei femei au alergat întru ajutor servitōrea și vecinii și numai abia, ca prin minune le succese a scōpa pe femeia din ghiarele maimuței. Veduva Clara în urma ranelor cauzate a două și a murit.

—o—

Expoziția franceză de tablouri în Petersburg. În 24 Noemvre s'a deschis în capitala Rusiei în prezența țarului și a țarinei expoziția de tablouri franceze. Părechia imperială a fost primită în sunetul imnului rusesc de contele Montebello. După ce a încetat muzica țarul a ordonat să se cânte „Marseillesa“, pe care țarul a ascultat'o cu chipul în mână. Țarul a stat în expoziția peste o oră și a cupărat mai multe tablouri dela artiști franceși. Portretul președintelui Faure era așezat în expoziția lângă chipul țarului Nicolae II.

—o—

Cunună. D-l Constantin Stancu din Bucuresci și d-ra Flōrea S. Voicu din Brașovul vechi se vor cununa mâne, 24 Nov. v. c. în biserica S-tei Adormiri din Brașovul-vechiu. — Dorim viață fericită tinerei părechii!

—o—

Se caută editor pentru următoarele opuri: 1) Un volum de poezii populare, 2) Un volum de povești populare, 3) Un volum de romane populare, 4) Un volum de romane traduse. A se adresa la autorul lor d-l Ion Pop-Regeganul în Reteag. (Retteg, Transilvania.)

Contra tusei, răgușelei, flegmei subșrisul recomandă ca medicament cu cel mai bun efect bombōnele de voronică ale lui Réthy, carl vindecă inte sus numitele bōle. Prețul unei cutii 30 cr.; 5 cutii 1 fl. 50 cr. Trimite franco: Réthy Béla farmacist în Bekes-Ciaba.

—o—

Călindarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia „A. Muresianu“ din Brașov, a eșit de sub tipar și se expediază d'ilnic. Acest călindar intră acum în anul al 5-lea, avēnd un cuprins tot mai bogat și mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind și mai multe chipuri frumoase. Pe pagina primă se află portretul fericitului întru pomenire Ioan Barac, marele scriitor popular dela începutul acestui veac, ér în text se află scrisă istoria vieței și lucrării lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o și înmulțindu-o după trebuințele ivite, însemnând până și

evangeliile, ce sunt a se eeti în fiă-care Duminecă. Pentru a economisi din spațiu, măsurile de lungime și greutate, competențele de timbre și taxe, taxele pentru postă și telegraf etc. s'au cules cu litere mici de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame și taxele postale pentru scrisori și pachete s'au adus pe lung și pe larg după cele mai nouă ordinațiuni postale. Târgurile sunt de-ase-menea îndreptate și corectate. Urmēză Introducerea de Ioan Georgescu, și apoi vine parte literară. Acestă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuți, cuprindēnd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumoase istorisiri, poezii etc., toate scrise pentru popor și foarte interesante. În partea economică de-ase-menea se află o seriă bogată de articuli de mare interes pentru plugari, precum: Rotațiunea în economia comasată, Lucrarea pământului, Tovrășiile economice, Intrebuintarea vacilor la lucru, Pășunatul vitelor, Vâruiul grăului de sēmēnță, Legumile bostănōse, Culesul și păstratul pōmelor și altele. La urmă vin felurite povețe, glume etc. cum și o mulțime de anunțuri.

Călindarul se află de vëndare la „Tipografia A. Muresianu“ în Brașov și la librăria N. Ciurcu; costă și de astă-dată numai 25 cr., ér trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpără de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cu-venit.

Țarul și presa rusescă.

Din Petersburg se raporteză, că Țarul Nicolae II. pregătesce pentru Ruși de Pascal, ca dar, libertatea presei. Cu alte cuvinte țarul pregătesce o reformă, care deși nu va aduce încă presei libertatea dorită, dér cel puțin o va libera de cătușele de astăzi în mare parte.

Țarul Nicolae II îndată după încoronarea sa s'a arătat ca amic al presei rusești, oferind un milion de ruble în folosul gazetarilor ruși. El a dovedit printr'asta, că stimează pēna bărbatilor, carl stau în serviciul publicității.

Cu toate aceste hotărîrea țarului nu este lăudată de bărbatii de stat și de consiliarii bisericești ruși din școala vechiă. Aceștia d'ic, séu mai bine se tem, că libertatea presei rusești foarte ușor pōte să subgrōpe principiile de stat rusești. De altă parte patrioții din școala nouă, carl în cea mai mare parte aparțin noii generațiuni sunt însuflețiți de hotărîrea țarului. Ba unii dintre ei își dau silința a face ca această libertate a presei să se estindă și asupra regatului Poloniei. Contra acestei idei protesteză cu trup și suflet vechii consiliarii, căci se tem de influința polonă în Petersburg.

Nu scie decî cu privire la Polonia ce va fi, dér se pare, că și presei polone se vor face unele concesii. Se d'ice, că în Polonia va fi delăturată censura și se va introduce numai ore-care control asu-

pra scrierilor periodice polone, care control va fi condus de ministrul de interne.

Editarea gazetelor și a cărților va atērna în genere și de aci 'ncolo dela căștigarea unei concesiuni. Cel ce va cere o astfel de concesiune va trebui să dove-dască, că a absolvat unde-va în împărăția rusescă cel puțin o șoolă medie.

Scrierile periodice vor fi libere de timbru. Autoritățile politice și polițienesci trebuie să grijescă, ca să nu se facă abuz cu libertatea presei. Aceste autorități nu vor avē dreptul să confiscē, ci numai să avertiseze ca și până acuma pe editorii scrierilor etc., că au trecut marginea permisă. Pentru fiă-care avertisment (dojană) să cere mai 'nainte hotărîrea tribunalului; numai atunci avertismentul e valabil.

Până acum n'a străbătut, decât atâtea, în publicitate. Consfăturile ministrilor continū încă, după cum i-se raporteză d'iarului „Narodni Listy“, și despre aceste să ține mare secret. La consfăturii, la carl ia parte în persoană țarul sunt chemați și doi profesori și doi d'iarisți.

Erăși proces politic?

Din Gherla, ni-se scrie cu data de 3 Decemvre n.: Eri mă prezentasem la oficerul stărei civile și notarul orașului Gherla, să-mi elibereze un pasaport de liberă trecere în statele Europei. La început mi-a promis și mă pofți să ocup loc. Eu îi răspund: n'am venit să sed, oi să plătesc cât costă prețul pasaportului și să mi-se ia semnele, fiind-că mă grabesc. El îmi răspunde: bine, poți merge și așteptă că-ti va sosi în timpul ce-l mai scurt.

Când să-mi iau rămas bun onorabilul notar Armean mă opresce spunēndu-mi, că nu-mi dă pasaport, fiind-că am proces politic; îl întreb, ce poftesce dela mine, îmi răspunde cu obrăznicie, că „am făcut politică“, „am agitat contra statului maghiar“, „am luat parte la mai multe manifestățiuni de trālare a statului maghiar“. — On. D-le Redactor și onorați cetitori ai „Gazetei“. Spuneți-mi, Vă rog, este ore acest armean „patriot“ cu mintea la loc când îmi spune astfel de lucruri el tocmai, care scie, c'am servit un an de d'ile, ca soldat, în oare timp, chiar de-ași fi voit, na mi-a fost posibil de-a face politică; de 3 săptămâni m'am eliberat din armată și abia am timp să-mi pun lucrurile în ordine, nu să „ațit“ contra dumnilor séu a statului.

Dér eu fără pasaportul Armeanului renegat pot să fiu, și mă mândresc a-i d'ice: „Ori cât timp Român voiți fi (fără pasaport armenesc), na mă tem că voiți peri!“

Theodor Boca-Someșeanul.

Făgăraș, 30 Nov. a. c.

Dela societatea „Progresul“ din Făgăraș. Intr'o ședință a acestei societăți, ținută pe la începutul lui Noemvre c., fostul

gură a făcut'o de o potrivă cu ceilalți omenii aici pe pământ.

Când am întēlnit pentru întâia oră pe această bătrână, și am luat'o în sanie și am acoperit'o, avea încă o inimă de mamă, care iubea pe urgisita și căduta sa fiică, pe Sana, și care singură o iertase pentru păcat. Acum și această singură inimă, care iubea pe Sana, s'a făcut rece; nu mai putea iubi, nu mai putea d'ice vorbele: „sermana Sana! — toți o desprețuiau și o alungau pe biata Sana!“ Această inimă rece iubia și cinstea odinioară pe totă lumea, dér nimenea nu o iubea și nu o cinstea pe ea.

Plecarăm către sat. Pe drum nici o vorbă. Ajunserăm la casa, unde înoptasem mai pe urmă. Feciorul cel mai tinēr al gazdei ne-a întrebat că de ce ne întōrcem.

„Am găsit ceva pe drum“, răspunsei eu.

„Și ce ați găsit?“ ne întrebă el, alergă la sanie și ridică țolul.

„Privirea lui dădū de fața mōrtei. Era acum așa de aspră, așa de rece. El incremenii, făcū un pas înapoi și strigă:

„Dumnezeule! Cersitōrea Ana e mōrtă!“

Se părea, că bătrâna chiar și acum a vorbit ceva, dér mă tem, că acest om n'a auzit vorbele ei, căci vorbe ca acestea se aud numai în inimă, numai în conșiență. Luai asupra-mi, în numele bătrânei să tălmăcesc vorbele, care mie, îmi sunau în urechi și grăli:

„Și chiar să fi murit, și așa nu era de nici o trēbă, și nimeni nu va plânge după ea?“

Tinērul își recunoscu vorbele sale, ce le d'isese mai înainte, și acum în fața celui ce apăra pe bătrâna, i-au cădūt ca un trāsnet în sufletul séu.

Il apucă un tremur și se clătina pe piciorē*).

*) Prin această mișcare a tinērului ni-

„Am fost nedrept, când am rostit acele vorbe“, grăi tinērul și cam cu pașii impleteciți intră în casă. — Curēnd după aceea veni ră gazda, și ceilalți oșpeți dimpreună cu măcelarii, carl încă nu plecaseră.

„Așa dēră totuși cersitōrea Ana a murit pe drum pe viscolul ăsta. Cu tot dreptul era grija ce vă cuprinsese“, grăi gazda casei p'aci 'n colo.

Chiar și el, care totuși a arătat ore care milă când vorbiam aseră de biata babă, chiar și el, care se arăta mai cumpătat la vorbă, care tăiașe vorba fiu-sū d'icēnd: „Nu trebuie să vorbesci fără nici o milă, trebuie să te gāndesci mai întâiu“, chiar și el părea că privesce lucrul acesta, ca și cum ar fi ceva firesc și de toate d'ilele. Nu era față de biata răposata nici mai rece, nici

se dă să înțelegem că el a fost „omul de omenie“ despre care a amintit baba, când istorisea despre fie-sa.

mai cald, ca în séra trecută. Era un om, care în întrēga lui viață a trecut de un om cum se cade, de un om cinstit și care de sigur așa va fi cât va trăi, dér în inima lui nu încăpeau simțeminte mai delicate.

Măcelarii și băiatul gazdei stau lângă sanie cu ochii plecați în pământ. — Mă uitam la măcelari. Unuia îi pica lacrămile din ochii și acest lucru mă reținū de a rosti vorbele, ce le aveam pentru ei.

Așa e în lume. Când mōrtea se pare departe, facem de multe-ori glume, une-ori chiar de tot nepotrivite, ér decă vedem mōrtea ne îngrozesc pe fiă-care din noi.

Îndată apoi plecarăm cu mortul în sat. De aci până în sat drumul se făcuse mai bun, căci mai umblase lume pe el. Merserăm cu mōrta la primarul satului.

„Trebuie să facem cele delipsă, că să o îngropăm“.

Acest „trebuie“ mi-a sunat în urechi ca o voce, care arată, în ce

președinte d-l Dr. Ioan Șenchea, a abșis din calitate de președinte al societății „Progresul”. Tot în acea ședință a abșis și secretarul Ioan Berescu. Pentru întregirea locurilor devenite astfel vacante s'a ținut o ședință extraordinară în Noemvre. Președintele a dus d-l vice-președ. Această adunare a fost foarte bine cercetată. Erau peste patruzeci de persoane de față.

După autenticarea protocolului ședinței generale premergătoare, cетиudu-se părerea comitetului în cauza ocupării locurilor vacante, membrul Ion Turcu a propus, ca să se aleagă președinte al societății d-l vicar Basiliu Rațiu, ér secretar să se aleagă secretarul de până acum Ion Berescu. Membrul Clement Grama, spriginit de membrii dr. Nic. Șerban deputat, Iuliu Dan protopresbiter și Nic. Arou paroch, a propus ca să se suspendeze ședința pe vre-o câteva minute pentru consultare, ceea ce s'a și primit.

După redeschiderea ședinței, membrul Nicolae Aron, ca rezultat al consultărilor avute, propune, să se aleagă președinte al societății membrul d. Ioan Turcu, ceea ce din partea adunării generale s'a și primit cu unanimitate. La propunerea noului președinte, s'a ales tot cu aclamațiune de secretar d-l Ion Berescu, învățător.

Astfel întregit comitetul acestei societăți, îi dorim sprijin și progres.

X.

Pentru școlile românești din Bucovina.

Ţilele trecute, d-l deputat bucovinean Lupul a dezvoltat în comisiunea bugetară a parlamentului austriac o luptă energică în interesul învățământului român din Bucovina.

D-sa a protestat în contra închiderii școlii medii din Siret și a arătat, că e lipsă, de-a se înființa un gimnasiu inferior în acel oraș. S'a provocat la hotărîrea adusă din partea dietei (la propunerea d-sale) încă în anul trecut cu privire la înființarea de *clase paralele românești* la gimnasiul din Cernăuți și a cerut să se ducă în deplinirea această hotărîre. A înțeles, care e piedeca, de nu se permite deschiderea unei școli superioare de fete române în Cernăuți pe speșele fondului religios gr. or., deorece guvernul încă în anul 1892 a recunoscut necesitatea acestei școli?

După acestea s'a ocupat cu școlile populare din Bucovina și a cerut, ca *copiii să fiă mai mult instruiți în limba lor maternă.*

A cerut apoi ca *pedagogia din Cernăuți să se împartă în două: o parte să fiă pentru Români și alta pentru Ruteni.* În ce priveșse postul de învățător pentru *lucrul de lemărită la școla din Câmpulung,* care școlă e înființată între Români și e cercetată aproape numai de Români, d-nul deputat Lupul a cerut, ca acest post să se ocupe printr'un bărbat, care cunoșce perfect limba română, ca astfel instrucțiunea să nu fiă împedecată.

Corul școlarilor.

E cunoscută pretutindenea însemnăta corurilor mari vocale, și influința lor asupra dezvoltării gustului estetic și a simțului de pietate la poporul nostru. Dér un asemenea cor mare și impunător, cum e mărșal cor de plugari din Chiștău, etc., nu pretutindenea se pöte organiza și susține după toate condițiunile; și nu tot insul dispune de cunoștințe largi musicale, ca se pöte instrui, conduce și susține la înălțimea sa un asemenea cor vocal. După-ce însă oficiul nostru învățătoresc este încooptat și cu cantoratul, *învățătorul, vrend nevrend trebuie să propună cântarea,* cu câte cunoștințe musicale are.

Și dacă nu se pöte face un cor mai mare, fiă dintr'o cauză, fiă din alta, învățătorul trebuie să cânte în S-ta biserică cu școlarii, căci acesta o așteptă și pretinde dela el poporul. De altom și după lege trebuie să propună învătătorul cântarea în școlă. că e prescrișă.

Dér chiar de nu ar fi prescrișă, cine ar denega copilașilor plăcerea de a cânta, când știut este, că ei pentru cântare se însufleșesc mai tare?! — Și nu fără basă, căci cântarea are influință asupra educațiunei, asupra pasiunilor și asupra unor böle chiar.

„Cântul este cea mai bună gimnastică pentru plumân. Cântul și muzica însufleșesc toate organele, vibrațiunile se comunică sistemului nervos, și întregul om se pune la unison“.

Fröbel a înțeles însemnătatea și influința muzicii și a cântului asupra educațiunei, pentru aceea a *introdus-o în grădinele sale de copii.*

În fiă-care și corurile deschid și închid clasele, și jocurile sunt însoțite de cântări!

De aceste principii fiind condus și eu și voind a face o plăcere și o înlesnire învățătorului român, am lucrat o *liturgie ușoră și acomodată pentru corul școlarilor, pe 2 voci sopran și alt.* (E intitulată Liturgia Sântului Ioan Crisostom și se pöte procura dela autorul în Arad.)

La lucrare am avut de basă vechile melodii bisericesti, ér de oălăuzi pe cei mai buni profesori români, ca Musicescu, Porumbescu, Dima, Vorobchievic, Vidu etc.

Astfel luorată și censurată, o pun acum la dispoziția celor competenți.

Dacă această modestă lucrare va coreșpunde scopului și va fi bine primită, la o eventuală nouă ediție voi luora-o pentru 3 voci și voi amplifica-o cu mai multe irmöse, priceșse, imne funebrele și cântări naționale.

Dumnezeu se ne ajute!

Arad, Novembre 1896.

Nicolae Ștefu.
învățător.

Musică.

Reuniunea de cântări sășescă din Brașov (Kronstädtermännergesangverein) ou concursul binevoitor al *corului său de dame* și a *societății filharmonice,* precum și a unei părți din *corul bisericesc al școlarilor* va produce în sala Hotelului Central Nr. 1 Joi în 10 Decemvre st. n. „Creațiunea“ („Schöpfung“) marele oratoriu de Haydn, care se va mai repeti odată Duminică în 13 Decemvre s. n.

Atragem atențiunea publicului iubitor de muzică asupra acestei rare și mărețe producțiuni a grandioșei opere a nemuritorului Haydn.

Textul oratorului acestuia se află tipărit la librăria Himesch, unde se vor vinde de Marți încolo și biletele.

HIGIENA.

Învățăturile morale și sfaturi igienice despre bătrânețe.

I.

„Înainte de a călători să te scoli, și să onorezi fața celui bătrân“.
(Moise III., 19. 32.)

Fiă-care etate a omului își are mulțămirea și plăcerea sa, căci bunăvătatea Creatorului nu lasă pe nici una fără vre-o îndesturare fericită.

Bătrâneța este ierna vieții și, precum ierna își are ăilele sale senine și vesele, tot asemenea și bătrâneța își are bucuriile și plăcerile sale.

Bătrânul priveșce cu inima senină la lungul șir al anilor săi, întocmai ca secerătorul ostenit, care sêra după lucru se odihneșce și priveșce cu plăcere la întinsa sa holdă ce-a lucrat'o, întocmai ca la un vis trecător.

De multe-ori odihnindu-se în sânul singurătății, își aduce aminte de cele trecute și se bucură. El priveșce cu mulțămire peste furtunășoă vieță a etății bărbătești și la plăcutele ore ale copilăriei celei de mult trecute.

Să fim cu indulgență și cruțare față cu slăbiciunile bătrânețelor. Ele sunt pentru noi foarte instructive, fiind, pöte, numai urmările unei creșterii rele. Noi vedem în tot momentul, cum greșelele copilăriei și ale tineretelor străbat până la cele mai adânci bătrânețe. Să învățăm din exemplele altora, să ne desvătăm de greșelele noastre, și să îngrijim ca copiii noștri să primescă o creștere mai bună și mai religioșă.

Să nu desprețuim slăbiciunile bătrânețelor, căci și nouă ni-se vor pierde odată puterile și capul ni-se va acoperi cu perii albi și mâna noastră tremurândă va dori un rașim.

Atunci și nouă ne va păre bine dobândind acel respect, care noi l'am arătat cătră alții.

Perii cei albi erau odată respectați și încreșturile frunței erau ca un titlu de respect:

În Roma bătrânii se respectau ca nișce ăei.

În vechime era o vină din cele mai mari, decât un tinăr nu se scula înaintea unui bătrân. La eșirea dela vre-o petrecere, tinerii conduceau pe bătrâni până la casele lor. Romanii țineau obiceiul dela Lacedemoneni, la cari Licurg voise a se cinsti, nu omenii cei bogăți și puternici, ci bătrânii.

Legile lui Licurg impuneau strict tinerilor respect și supunere nu numai față de părinți, ci de-o potrivă față de toți bătrânii; ér față de aceștia tot bătrânul nu numai, că avea drept de muștrare și dejenire, dér era pusă chiar osendă asupra aceluia, care ar fi călcat această datoriă, pedepsindu-se, ca și când însu-și ar fi fost vinovat.

Epoca bătrâneții începe dela 60 de ani și durază până la morțea omului. Bătrânețele sunt actul cel din urmă al acestei drame, care o numim *vieță.*

Forțe puțină omenii ajung bătrânețe înaintate, fiind-că necumpătarea lor în plăceri și pasiuni le scurteză vieța.

Facultățile de generație pier cu totul la ambele sexe. Fața se slăbeșce și se sbercesce, perul se albeșce de tot, dinții la mulți le cad cu totul, digestiunea (mistuirea) se face mai anevoiă, circulația își perde vioiciunea și vederea slăbeșce.

Facultățile morale și intelectuale slăbesc și memoria începe a se perde. Talia începe a se micșora și corpul perde din greutatea sa; colona vertebrală (șira spinărei) se încovoie, oșele scad și corpul are cea mai tristă înfățișare.

Am ăis, că omul în această etate perde din greutatea sa, adecă slăbeșce corpul, însă slăbirea naturală a corpului nu începe tocmai la bătrânețe, ci mult mai înainte, adecă pe la etatea de 45—50 de ani.

După ce omul a ajuns la dezvoltarea perfectă a tuturor facultăților, începe a se îngrășa. Această îngrășare este cel dintăi pas al lui cătră bătrânețe și descreșterea corpului. Prin grășime omul nu câștigă nimica în putere, din contră corpul pörtă o masă de grășime ce nu-i serveșce la nimica.

Lungimea vieții omului depinde dela climă; în climatele reci omul trăeșce mai mult, decât în climatele calde. Lungimea vieții este

constă în grijirea oficială despre săraci: simplu în înmormântare.

Ca o săgētă s'a răspândit vestea în sat, că bătrâna a murit pe drum în viscol. Din pörtă 'n pörtă, din colibă în colibă și din curte 'n curte mergea vorba despre mörță. Curtea primarului era plină de femei, și acum fiă-care gășea câte ceva de spus din viața reșosatei. Ce femeia cum se cade a fost, ce miloșă, blândă cu regulă bună, muncitöre și economă; nu mai aflau vorbe cum sê o laude mai mult.

Așa este. Despre mort sê nu vorbeșce decât numai bine — așa e ăicala și așa era și cu bătrâna noastră. Acum, fiind-că nu mai avea lipsă de nimic, își aflase prietini. Pe când era încă în vieță, le era prea săracă și golă, bolnavă flămendă și eotöșă. Dacă acele femei ar fi luat'o în casele lor, decât ar fi îmbrăcat'o, decât ar fi hrănit'o sêu decât 'i-ar fi dat o povață bună!

De sigur, că așa ceva n ar fi făcut, și imi vine ca și cum bătrâna ar dice, acestor prietini veniți prea târziu: „nici-odată nimenea nu mi-a arătat atăta prietiniă“. După ce s'a sfirșit cu aceste boceli de prietiniă mi-am pus întrebarea: „Ore și-a făcut societatea datoriă față de această mörță?“ De afară n'am primit nici un rēșpuns, ér în lăuntru meu auđii vocea conștiinței, care 'mi da un rēșpuns sinistru: Nu!

„Bătrâna nu mai are lipsă de ajutorul voștru. Dér v'a rēmas o fică a ei, căduță nenorocita cu copilul ei, față de această și față de alți săraci vê arătați mila și bunăvătatea prin fapte. Pentru acest lucru vê rögă acum bătrâna reșosată!“ vorbli eu cătră femeile, ce se adunaseră.

După ce am ăis aceste, și le am pus încă odată la inimă în grijirea de biata Sana, am apucat drumul cătră casă.

În calea noastră ori unde întâlneam doi omenii auđiam vorbindu-se numai de trista întâmplare, despre cerșitörea Ana, care a murit pe drum în zăpadă.

Noutatea această se povestea din gură în gură așa cu un fel de bucuriă, ca și cum ar fi scăpat lumea de vr'o ciumă sêu te miri de ce.

„Așa s'a sfirșit, așa am scăpat de ea“, diceau unii, ér eu auđind aceste vorbe m'am întors de cătră ei și plecai mai departe.

Liniștit și scăpați de gura lumii, merserăm până la luncă, la căciöra, la bordeiul, unde o lăsasem. Ne-am oprit și am intrat în lăuntru.

„Ați întâlnit pe bătrâna în sat?“ ne întrebă îndată femeia din casă, și aștepta neliniștită să afle ceva dela noi.

„Da, am întâlnit'o încă pe drum“, rēșpunsei eu.

„Ce vreți să diceți, cum pe drum?“ întrebă femeia și se lășă pe

o laviță de lângă ea. Avuse presimțirea, că 'i se va întâmpla vre-o nenorocire, și vorbele mele îi întări această presimțire.

„Da“, disei eu.

„Cum? a murit pe drum?... Numai așa a-ți putut'o întâlni“.

„A ostenit șermana și a murit pe vișorul de atunci. Am găsit'o noi înghețată și am dus'o în sat“.

Femeia această a rēmas adênc mișcată. Ea nu se mai putea deslipl de pe lavița, de unde ședea. Brațele îi cădușă ca de ostenelă și nu se auđea decât un tângăios: of, dōmne, dōmne!

Se vedea bine că sörtea bătrânei cerșitöre a atins'o la inimă și o compătimea din adêncul sufletului. M'am convins tot mai mult, că omenii din această colibă țineau la bătrâna. Pöte că erau singurii omenii, cari ținuseră la ea. Femeia această a fost mult mișcată, când a auđit de sfirșitul bătrânii și nu dicea ca altă lume, că acum am scăpat de ea.

Mașini de cusut Wertheim
cu împunsătură dublă.

Cadou potrivit de Crăciun
fabricat german de clasa primă.

Pentru casă și meseriași liferez
loco **Viena** în tota monarhia Austro-Ungară.

Mașină de picior
braț înalt.

fl. 35.50

Mașină de mână
braț înalt.

fl. 31.50

Mașini cu corabante rotunde.

fl. 49.—

Temp de probă
30 zile.

Garanție
5 ani.

Orî ce mașină, care în durată
de 30 zile nu se va dovedi de bună,
o primesc înderēt pe speșele mele.

Prețul curant și mostre cu
sute stau la dispoziție

Casa de export Mașini de cusut
Louis Strauss,

firmă protocolată la tribunal comer.

Liferantul reuniunii a amploia-
ților de stat.

Wiena, IV., Margarethenstrasse
„Nr. 12 be.“ 1100,4—5.

Fabricatele mele
sunt renumite ca bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50;
Remontoir-argint ^{500/1000} fl. 6;
Remontoir-anker Spiral-Bre-
anét 15 petri fl. 10, cu 16
petri sistem Glashutte, 1 cha-
ton fl. 12. Deșteptător (wek-
ker) mers de anker străluci-
tor prima calitate fl. 1.70. Regulator cu mers
de o și fl. 5.75. Regulator cu mers de 10 zile
fl. 8.50. Insemnarea prețurilor cu ilustrații
despre cișornice, lanțuri, regulatori, aurarii
și argintării se trimit gratis și franco. — Ce
nu convine se schimbă seu se dă prețul
înderēt.

Eug. Karecker Uhrenfabrik,
94. Bregenz am Bodensee.

Garanție de doi ani. ↗
111,3—12.

Nr. 17169—1896.

PUBLICAȚIUNE.

Se escrie concurs pentru postul
unei mōșe pentru Dirste, Nou, Ti-
miș și Predeal, cu locuința stabilă
în Dirste.

Leafa anuală: 60 fl. și banî de
locuință 24 fl.

Reflectantele pentru postul a-
cesta, care este de a se ocupa cu
1 Ianuarie 1897, au de a-și așterne
petițiunile provēdute cu timbrul pre-

scris și instruite cu diploma de mōș
valabilă pentru teritoriul ungar cel
mult până în 15 Decembrie a. c. după
prânz la 1 oră acestui magistrat.

Brașov, 30 Noembrie 1896.

1127,1—2 **Magistratul orașenesc**

VILLA KERTSCH.

Subscrisul am onōrea a face cunoscut on. public, că am
luat ca **antreprenor și deschis**

RESTAURAȚIA

în sus numita villă.

Am arangiat localul din nou astfel, că pōte fi cercetat și
de familii.

La vëndare vine pe lângă Czellbräu paharu à 7 cr. și
bere de Steinbruch cu butelia. Vinuri curate și escelente de
Transilvania. Bucătărie tōrte bună. Prețuri moderate. Serviciu
prompt și cu atențiune.

Rugându-mē pentru vizitare cât mai numărōsă sunt cu
tot respectul

FR. SCHMIDT.

Pilulele pentru Curățirea Sângelui

mai nainte numit „PILULELE UNIVERSALE“ ale lui

I P S E R H O F E R

merită cu tot dreptul numirea din urmă, deōre-ce în faptă sunt fōrte multe bōle, la cari aceste pilule au probat efectul lor escelent.

De mai multe decenii sunt aceste pilule lățite și puține familii se vor afla la
cari ar lipsi o mică proviziune din acest medicament de casă escelent.

S'au recomandat și se recomand de cătră mulți medici aceste pilule ca medi-
cament de casă, cu deosebire în contra tuturor suferințelor, ce provin în urma re-
lei mistuirii și constipației, precum: perturbarea în circulațiunea feriei, suferința de
ficat, slăbirea mașelor, colica cu vēnturî, congestiunea la creeri hāmoroide (vida de
aur) și c. l.

Prin proprietatea lor purificătoare de sânge au cu deosebire bun efect asupra
anemiei și asupra bōlelor ce isvorōsc din această, precum: gâlbinare, dureri de cap
nervōse ș. a. m. Aceste pilule purificătoare de sânge încreză așa de ușor, mōat nu
pricuzesc nici cele mai mici dureri și pentru aceea le pōte folosi și cele mai slă-
bite persoane, chiar și copii fără nici o temere.

Aceste pilule purificătoare de sânge se prepară veritabile singur numai în far-
macia „zum gold. Reichsapfel“ a lui **I. Pserhofer** Singerstrasse Nr. 15 la Viena și costă o cutiă cu 15 pilule 21 cr. v. a.
Un sul cu 6 cutii costă 1 fl. 5 cr. trimițându-se franco cu rambursă 1 fl. 10 cr.
Dacă se trimite suma banilor înainte, costă un sul cu pilule 1 fl. 25 cr. inclusive
francare, 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 35 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri
5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr. Mai puțin de un sul nu se pōte espeda.

N. B. În urma lățirii lor celei mari, se imităză aceste pilule sub diferite
forme și numiri, de aceea se face rugarea a cere anume „**Pilule purifică-
tore de sânge** ale lui **I. Pserhofer** și numai acelea sunt veritabile, a
cărōr instrucțiune pentru folosire este provēdută cu iscălitura **I. Pserhofer**, și cari
pōrtă pe capacul cutiei tot aceeași iscălitură în colorē roșă.

Diutre nenumeratele sorisori, prin cari cōsumenții acestor pilule multă-
meso pentru redobândirea sănătății după cele mai varii și grele bōle, lăsăm să
druzeze aci puține numai, cu observarea, că ori-cine a întrebuințat odată aceste
pilule, le recomandă mai departe.

Kōln, 30 Aprilie 1893.

Stim. D-le Pserhofer! Binevoesce de
a mi trimite ērași 15 suluri din escelen-
tele D-tale piluri pentru curățirea sân-
geli cu rambursă postală. Cu această
ocazie Vē aduc mulțămiri mele pentru
efectul de minune al pilurilor D-tale.

Cudistinsă stimă,

Franz Pavlistik, Köln, Lindenthal.

Hrasche lângă Flodnio 12 Sept. 1897.

Stim. D-le! A fost voința lui D-șeu
că piluliile D-v. au ajuns în mâinile mele,
și rezultatul dela acestea îl atribui Dv.
Mē reciesc în patul de leasă ast-fel
incât nu mai puteam lucra și aș fi si-
gur deja mortă, dacă nu m'ar fi scō-
pat minunatele Dv. pilule. D-șeu se vē
binecuvintese de mii de ori. Am con-
fiența, că pilulele Dv. mē vor face de
tot sănētōsă, așa precum a folosit și
altora.

Theresia Knific.

Wiener-Neustadt, 9 Dec. 1887.

Stim. D-le! În numele mātusei mele
de 60 ani îti esprim cea mai căldurōsă
mulțămire. Dēnsa a suferit 5 ani de cat-
tar la stomac cronic și de apă. Viēta
i era un chin și se credea deja de
perdată. Prin întēmplare a oăpatat o

franco se efectuează acele comande numai dacă se trimite mai nainte și resp. porto postal, în cazul acesta speșele sunt cu mult mai eftine, decât la trimitere cu rambursă.
Ca veritabile sunt a se privi numai acele pilule, a căror instrucțiune este provēdută cu iscălitura **I. Pserhofer**, și cari pōrtă pe ca-
pacul flă-cărei cutii tot aceeași iscălitură în colorē roșă.

Sus amintitele specialități se află și în Budapesta la farmacistul **I. von Török, Königsgasse 2.**

1126,1—6

Liquor Bernhardiner din plante de Alpi, dela **W. O. Bernhard** în Bregenz, în
contra tuturor greutăților de stomac.
O sticlă 2 fl. 60 cr., o jumătate sticlă 1 fl. 40 cr., ¹/₄ de sticlă 70 cr.

Alifă americană, cel mai bun mijloc în contra tuturor suferințelor rheumatice:
durerilor la șira spinării, junghiuři, ischias, migreuă, dureri
nervōse de dinți, dureri de cap, junghiuři la urechi etc. 1 fl. 20 cr.

Minunatul balsam englezesc, o sticlă 50 cr.

Prafuri în contra tusei, Frakerpulver în contra catarului, răgușelei etc. 1
cutiă 35 cr. cu trimiterea francoată 60 cr.

Franzbranntwein cu seu fără sare o sticlă 70 cr.

Balsam contra degerăturii de **I. Pserhofer**, de mulți ani recunoscută ca cel
mai sigur remediu contra suferințelor de de-
gerătură de tot felul, precum și spre viadeocarea
ranelor fōrte învechite, 1 borcan 40 cr., cu trimiterea francoată 65 cr.

Stoll, Kolapraeparate, escelent mijloc pentru întărirea nervilor, la dureri de
stomac și la bōle de nervi.

Kola-Elixir seu Vin un litru 3 fl. Ună jumătate litru 1 fl. 60 cr. Un pătrar de
litru 85 cr.

Balsam în contra gușilor mijloc probat în contra umflăturii la gât. Un
flacon 40 cr. cu trimiterea francoată 65 cr.

Esență de viață, (Picături din Praga) în contra stomacului stricac, mistuirii
rele, greutăți de tot felul, un medicament de casă escelent,
1 flacon 22 cr. 12 flacone 2 fl.

Prafuri în contra asudării picioarelor. Acest praf delătură asudatul picio-
relor și mirosul neplăcut, conser-
vază încălțăminte și este probat ca nesticăcios.
Prețul unei cutii 50 cr., cu trimitere francoată 75 cr.

Sucul - Spitzweggerich, un medicament de casă fōrte cunoscut și escelent în
contra catarului, răgușelei, tusei spagmodice etc. 1 sticlă
50 cr. 2 sticluțe dimpreună cu trimiterea franco 1 fl. 50 cr.

Pomada Tannochinin de **I. Pserhofer**, de un lung șir de ani recunoscută de
medici ca cel mai bun mijloc pentru creșterea părului.
Un borcan elegant adusac 2 fl.

Plastru - universal, de **prof. Steudel**, la rane din lovitură și împuns, la tot felul
de babe rele și la umflături învechite, ce se sparg periodic
la picioare la deget, la rănile și aprinderile de țipe și la multe
alte suferințe de acest soi s'a probat de multe ori. Un bor-
can 50 cr., cu trimiterea francoată 75 cr.

Sare universală purgativă, de **A. W. Bullrich**. Un medicament de casă escelent
contra tuturor urmărilor digestiunii stricac, pre-
cum: durere de cap, ametēla, cărcei la stomac, auzul în
gât, suferințe hāmoroide, constipațiune etc. Un pachet 1 fl.

Mia-Poco, medicament escelent contra durerii de cap, de masele, reuma-
tism etc. 1 fl.

Afără de preparatele aci amintite se mai află tōte specialitățile far-
maceutice indigene și streine, anunțate prin tōte diarele austro ungare și la cas,
când unele din aceste speci nu s'ar afla în deposit se vor procura la cerere
prompt și ieftin.

Trimiterile prin poștă se efectuează iute, dacă se trimite prețul înainte,
comande mai mari și cu rambursă a prețului.

I. Pserhofer,

farmacia „zum goldenen Reichsapfel“ WIEN, I., Singerstrasse Nr. 15.